

ULEFOSS ROTARY KLUBB

REFERAT FRA KLUBBMØTE

Dato	År	Referent
24. august	2017	Irene Flolid

Presidenten ønsket velkommen og kunne fortelle følgende om hendelser på dagen 24. august, som også er Ukrainas nasjonaldag:

- 79: Vesuvs utbrudd som dekket Pompeii og Herculaneum
- 1668: Den danske teologen og forfatteren Erik Pontoppidan ble født
- 1929: Yasir Arafat ble født
- 1949: Atlanterhavspakten trådte i kraft
- 1968: Nordens hus i Reykjavik ble innviet
- 1968: Som femte land i verden sprengte Frankrike en hydrogenbombe
- 1992: Holmenkollen kapell brant ned
- 2001: Etter 18 år på dødselle ble Charles Fain frikjent i USA

Sitat av Erik Pontoppidan: «Man kan ikke være forsiktig nok i valget av sine foreldre!!»

Bursdager: Svein Tore Bakaas i dag, Harald Eidissen førstkommende lørdag (26. august) og Asbjørn Kaasen ble 97 år 5. juli!

Møtet fortsatte med takk til Hermann som hadde tatt jobben med å vaske vinduene i lokalet. Hermann har også tatt på seg å kjøpe inn en blomst som pryder inngangspartiet til besøket fra Uranienborg Rotary klubb på lørdag. Presidenten minte også om invitasjonen til å være med på båttur på Norsjø fredag kveld, med påfølgende konsert i Romnes kirke.

Foredragsholder denne dagen var **Tormod Halvorsen**, som foredro om

Steinkirkene i Holla.

I Holla har vi to steinkirker, [Romnes](#) og Holla. Sistnevnte en ruin. Det er sjelden at man finner to sånne kirker så nær hverandre. I Norge er det i dag totalt ca. 150 helt eller delvis bevarte [steinkirker](#). Man tror det kan ha vært ca. 300 i alt. I Telemark har vi hatt 17 stykker, hvorav ni fortsatt står, og tre finnes som ruiner. I tidsrommet da kirkene ble bygget, pågikk også borgerkrigene (1130-1240).

Begge kirkene er bygget i tidsrommet 1150-1250 og er i romansk stil. Steinkirkene var inspirert av større mektigere byggverk i Italia. Noe av årsaken til at kirkebygg ble oppført i stein, var å vise den makt og rikdom, både for den katolske kirke og for dem som var med på å betale for byggingen, som oftest konger og stormenn. Kirkene var økonomiske og kirkekulturelle sentre, der både åndelig og verdslig makt kom til uttrykk.

Ut fra historien kan det se ut til at steinkirkene ble påbegynt i perioden etter at kardinal [Nicolas Brekspear](#) (som senere ble pave Hadrian 4 – for øvrig historiens eneste pave med engelsk bakgrunn – så langt) var på besøk i Norge. Hit kom han i forbindelse med sin reise i Skandinavia som pavelig legat i 1152-1154. På denne reisen opprettet han, etter pavelig fullmakt, et norsk

erkebispesete i Nidaros (i tillegg til det allerede etablerte danske i Lund). Oppdraget gikk også ut på å opprette et erkebispesete i Sverige, men det lyktes han ikke fullt ut med.

Oftest stod det stolpekirker tidligere der steinkirkene ble bygget. Stolpekirker var, i motsetning til steinkirker, enkle bygg som gjerne ble bygget på dugnad av bygdefolket. Steinkirkene ble derimot bygget av byggelag som reiste rundt. De forskjellige byggelagene satte gjerne sine «stempler» på kirkene. På nordsiden av Romnes kirke er det en figur som ligner en løve. En tilsvarende figur finner man også på en kirke på Nøtterøy. Én teori er at disse figurene er «smådjævler». Kvinner ble nemlig begravet på nordsiden og menn på sørsiden av byggene. Udøpte barn ble gjerne begravet under kirkens takskjegg, der det dryppet vann ned på dem når det regnet – altså en form for evig dåp.

Romnes kirke er viet til St. Laurentius. Mangler sydportal og har 3 smidde jernkors. Disse er blant de eldste og største i Norden. De er laget av de første hammersmedene fra Jernverket, som var innvandret fra Sverige. De er derfor også et viktig bidrag til industrihistorien på Ulefoss. Holla gamle kirke ble revet i 1878, elleve år etter at dagens Holla kirke – 150 år i år – sto ferdig.

Det ble informert om en del praktiske ting i forbindelse med turen til Tyskland
Vinlotteriet ble vunnet av Knut, og Egil fikk ett napp i cognacen.

Tillegg

Anbefalte artikler:

- [Romnes kirke](#) (Kulturminnesøk / Riksantikvaren)
- [Holla kirkeruin](#) (Kulturminnesøk / Kulturhistorisk museum)
- [Steinkirker i Telemark](#)
- [Kirker i Norge](#)
- [Kirkebygging](#)
- [Norske middelalderkirker i stein](#)
- [Nidaros erkebispedømme](#) (kartet og teksten nedenfor er hentet fra denne artikkelen)

Nidaros erkebispedømme [rediger | rediger kilde]

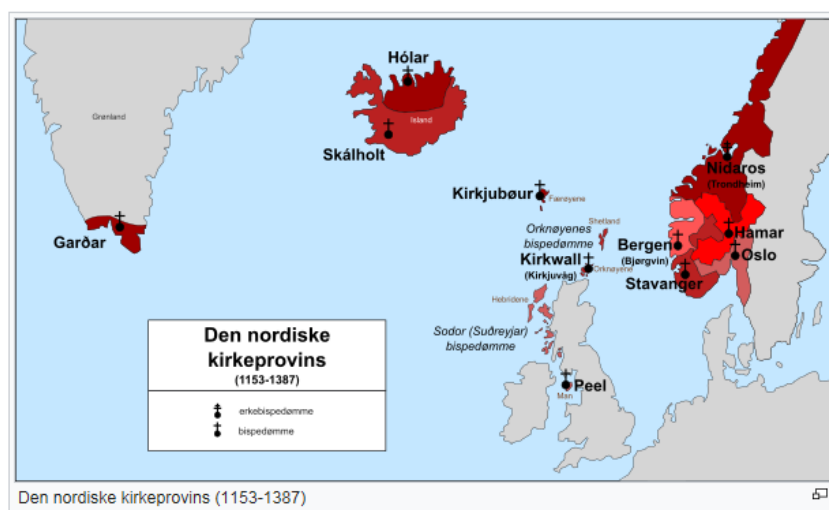
Nidaros erkebispedømme var et metropolitaneerkebispedømme med følgende suffraganer (underordnede bispedømmer):^[1]

I dagens Norge:

- Nidaros bispedømme
- Bjørgvin bispedømme
- Oslo bispedømme
- Hamar bispedømme
- Stavanger bispedømme

I Norgesveldet:

- Kirkjubøur bispedømme, Færøylene
- Kirkjuvåg bispedømme, Orknøyene og Shetland
- Sodor og Man bispedømme, Man (opprinnelig også Hebridene, alle innenfor de britiske øyer)
- Skálholt bispedømme, Sør-Island
- Hólar bispedømme, Nord-Island
- Garðar bispedømme, Grønland

Nidaros erkebispedømme omfattet bispedømmer i Norge (med Båhuslen, Jemtland og Herjedalen), Island, Grønland, Orknøyene, Hebridene, Man, m.m.